

Kresy dzisiaj – przegląd wybranych wydarzeń naukowo-kulturalnych roku 2008

Nauka

- Warszawa (Polska): w dniach 28-31 maja na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego miała miejsce konferencja naukowa pt. *Stosunki polsko-ukraińskie na przestrzeni dziejów*.
- Warszawa (Polska): 10 lipca w Muzeum Kolekcji im. Jana Pawła II odbyła się przeglądowa konferencja naukowa w 65. rocznicę eksterminacji ludności polskiej na Kresach Wschodnich dokonanej przez Ukraińców.
- Jarosław (Polska): 3 października miała miejsce sesja popularnonaukowa pt. *Po Katyniu był Wołyń*.
- Tarnów (Polska): 21 października odbyła się konferencja pt. *Zagłada: Ludobójstwo na polskich Kresach 1939-1945*.
- Zabrze (Polska): 24 października w Sali Teatru Nowego odbyła się sesja na temat *Lwowiacy na Śląsku – Ślązacy we Lwowie*, połączona z koncertem z okazji 90. rocznicy obrony Lwowa i 20. rocznicy powstania Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich.

Wystawy i muzea

- Grodno (Białoruś): w czerwcu Oddział naukowego wykorzystania dokumentów i informacji Narodowego Historycznego Archiwum Białorusi w Grodnie zorganizował wystawę, na której zaprezentował autografy znanych osób związanych z Obwodem Grodzieńskim, między innymi króla Stanisława Augusta, Elizy Orzeszkowej, Napoleona Ordy i Tadeusza Kościuszki.
- Warszawa (Polska): 15 lipca otwarto wystawę pt. *Krzemieniec – miasto wielkiej tęsknoty*, zorganizowaną przez Muzeum Niepodległości.

- Słupsk (Polska): 27 lipca w sali wystawowej Izby Pamięci Słupszczan na Starym Cmentarzu w Słupsku otwarto wystawę poświęconą pamięci ofiar UPA na Wołyniu. Wystawie towarzyszyło spisywanie wspomnień świadków wydarzeń oraz odsłonięcie tablicy pamiątkowej „Wotum kresowe” w kościele św. Jacka.
- Kraków (Polska): 16 września w Dworku Białoprądnickim odbył się wernisaż wystawy pt. *Cmentarze legionowe na Wołyniu – ocalić od zapomnienia*.
- Warszawa (Polska): w dniach 17-30 października w Archiwum Głównym Akt Dawnych otwarta była wystawa pt. *Rzeczpospolita wielu narodów*, zorganizowana z okazji dwustulecia Archiwum Ogólnego Krajowego.
- Warszawa (Polska): 4 listopada w Bibliotece Publicznej w dzielnicy Żoliborz m. st. Warszawy otwarto wystawę pt. *Wołyń czasu zagłady 1939-1945*, wypożyczoną z Muzeum Niepodległości w Warszawie.
- Nieśwież (Białoruś): w grudniu otwarto część ekspozycji muzealnej w remontowanym pałacu Radziwiłłów.
- Berdyczów (Ukraina): 3 grudnia odbyła się uroczystość inauguracyjna powstania Muzeum Josepha Conrada. Współorganizatorem i fundatorem placówki jest Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”.
- Lwów (Ukraina): w grudniu, w świetlicy redakcji czasopisma „Lwowskie Spotkania” otwarto wystawę młodego lwowskiego fotografa Aleksandra Tarana zatytułowaną *Kresy, Ojczyzno moja*.

Kultura

- Głogów (Polska): w dniach 27-29 czerwca odbył się *XIII Głogowski Przegląd Kultury Polskiej „Kresy 2008”*, w którym uczestniczyły polskie zespoły folklorystyczne z dawnych Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej.
- Legnica (Polska): we wrześniu zorganizowano VII Legnickie Dni Kultury Kresowej, w programie których znalazły się: wystawa fotograficzna Anny Kowalskiej *Wizyty legniczanki we Lwowie i na ziemi lwowskiej*; koncert zespołu śpiewaczego „Tęcza” z Mińska oraz kapeli „Weseli Lwowiacy ze Lwowa”. 21 września imprezę zakończyła Legnicka Gala Kresowa.
- Równe (Ukraina): w dniach 26-28 września odbył się XI Tydzień Kultury Polskiej na Równiejszczyźnie, organizowany przez Towarzystwo Kultury Polskiej Równiejszczyzny pod patronatem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.
- Lwów (Ukraina): od października do grudnia w ramach Roku Herberta zorganizowano szereg uroczystości i wydarzeń. 15 października w Operze Lwowskiej odbył się koncert *Przesłuchanie Anioła*, na który złożyły się piosenki poznańskiego kwartetu „Pro Forma”, wykonującego poezję Zbigniewa Herberta w aranżacji Przemysława Gintrowskiego; 29 października w Pałacu Sztuki we Lwowie miał miejsce wieczór literacki zatytułowany *Powrót do Lwowa*, poświęcony pamięci poety; 25 listopada zorganizowano konferencję teatrologiczną *Zbigniew Herbert – interpretacje* oraz spektakl Wojciecha Wysockiego *Życiorys*, osnuty na kanwie wiersza Herberta pod tym samym tytułem; 1 grudnia przeprowadzono rajd dla uczniów szkół polskich po Lwowie śladami Herberta.

- Łuck (Ukraina): Konsulat Generalny RP w Łucku zorganizował uroczystą galę z okazji obchodów 90. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, w ramach której odbył się koncert pod tytułem *Tańce świata* w wykonaniu Wojciecha Mrozka, Ihora Lomahy, chóru „Horyna” z Równego i kwartetu smyczkowego „Leopolis” ze Lwowa.
- Ryga (Łotwa): w dniach 21 listopada – 5 grudnia zorganizowano Festiwal Teatru Polskiego, w którym uczestniczyły: Teatr „Montownia” z Warszawy, wrocławskie teatry „Polski” i „Pieśń Kozła” oraz Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”.
- Wilno (Litwa): 10 grudnia miał miejsce finał projektu *Żyli i tworzyli w Wilnie*, połączony z prezentacją najsłynniejszych Wilniuków.

Religia

- Kraków (Polska): 8 marca zakończył się diecezjalny etap procesu beatyfikacyjnego Sługi Bożego ks. Władysław Bukowińskiego (1904-1974), urodzonego w Berdyczowie, duszpasterza w Kazachstanie.
- Ostróg (Ukraina): 13 czerwca przedstawiciele Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie wręczyli ks. Witoldowi Józefowi Kowalowskiemu z Ostroga Złoty Medal przyznany przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. W tym samym czasie ks. Kowalowski został przyjęty w poczet członków rzeczywistych Żytomierskiego Naukowo-Krajoznawczego Towarzystwa Badaczy Wołynia.
- Częstochowa (Polska): 6 lipca odbył się XIV Światowy Zjazd i Pielgrzymka Kresowian na Jasną Górę.
- Szarogród (Ukraina): w lipcu staraniem Zakonu Franciszkanów prowincji pw. św. Michała Archanioła na Ukrainie ruszyła budowa kalwarii, wzorowanej na Kalwarii Zebrzydowskiej.
- Dubiszcz (Ukraina): 13 września odbyła się konsekracja kościoła pod wezwaniem Matki Bożej Fatimskiej i Wszystkich Świętych.

Pamięć

- Witebsk (Białoruś): w październiku przed budującym się religijno-kulturalnym centrum witebskiej parafii Pana Jezusa Miłosiernego wzniesiono pomnik Jana Pawła II.
- Szarogród (Ukraina): w październiku, w kościele św. Floriana umieszczono tablicę upamiętniającą ostatniego przed rewolucją 1917 r. proboszcza ks. Maksymiliana Turowskiego, zamordowanego w łądze na Wyspach Sołowieckich w 1937 r.
- Homel (Białoruś): 2 listopada parafianie z kościoła Narodzenia Matki Bożej zorganizowali uroczystości upamiętniające tysiące mieszkańców miasta zamordowanych przez władzę sowiecką w latach 1919-1940.
- Wilno (Litwa): 8 listopada w kościele św. Rafała odsłonięto tablicę poświęconą zamordowanym w Katyniu.
- Mińsk (Białoruś): 24 grudnia na uroczysku Mały Trostaniec pod Mińskiem przedstawiciele organizacji „Memorial” ustawili krzyż Najświętszej Eufrozyny

Połockiej, by uczcić pamięć zamordowanego przez nazistów Wincentego Godlewskiego, proboszcza kościoła Świętych Szymona i Heleny (zwanego czerwonym) w Mińsku. Pięć dni później oddano cześć pomordowanym w wyniku represji stalinowskich na uroczysku Kuropaty.

Opracował
Adam Świątek